

Vent Sud

Entrades de vientosur.info. Imprès el 22/02/2026

En nom dels drets de les dones. L'auge del feminacionalisme

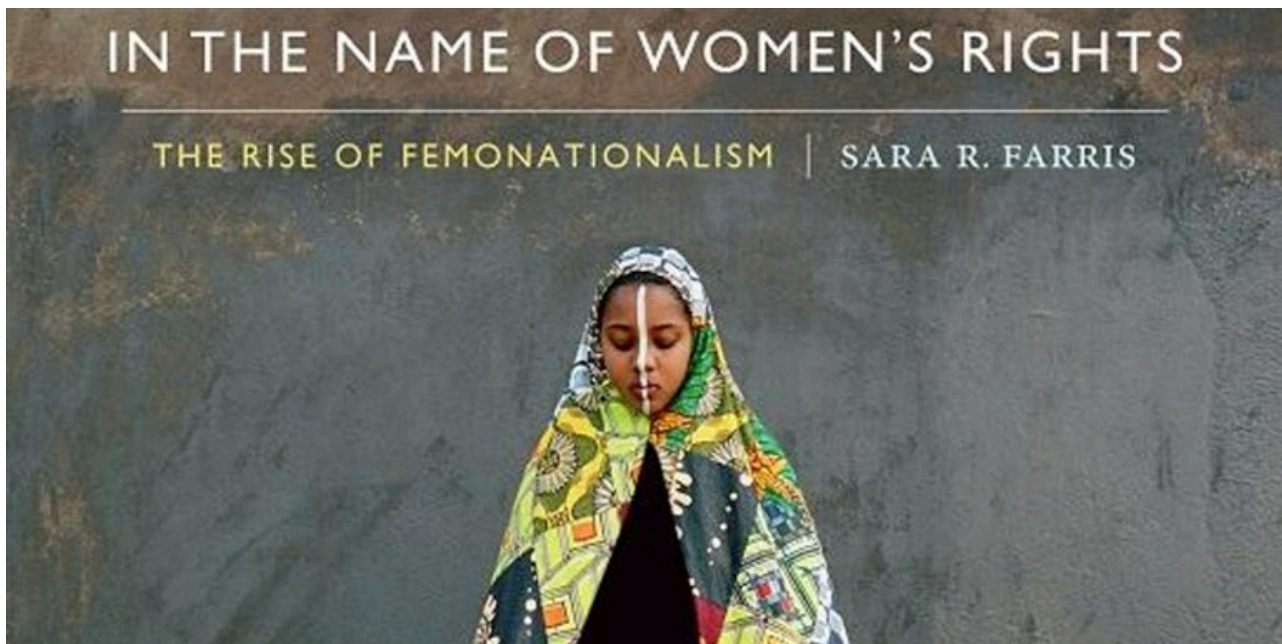
Per Sara R Farris

February 18, 2026

Categories: el desordre global, Europa, Extrema dreta, Feminisme, Islamofòbia, Migracions, Racisme, VientoSur n° 199

Etiquetes: extrema dreta, feminacionalisme, Feminisme, islamofòbia, Neoliberalisme, racisme

Autors: Sara R Faris

el llibre aprofundeix en la convergència de les polítiques antiislàmiques entre tres agendes polítiques molt diferents: els nacionalistes de dretes, algunes feministes i femòcrates i les polítiques neoliberals. Analitzo aquesta convergència en tres països que han mostrat importants similituds en la manera com s'ha produït: França, els Països Baixos i Itàlia.

En aquesta presentació tinc dos objectius principals:

- Explicaré el concepte de feminacionalisme tal com ho vaig introduir al meu llibre *En nom dels drets de les dones* (Traficantes de Sueños, 2021). Aquí pretenc discutir els dos aspectes clau d'aquest concepte: la convergència i l'economia política.

- Abordaré com crec que ha evolucionat el feminacionalisme com a formació ideològica en els darrers vuit anys, des de la publicació del llibre.

El concepte de feminacionalisme

En primer lloc, el meu concepte de feminacionalisme es va veure influït de manera important pel concepte d'homonacionalisme de l'acadèmica queer Jasbir Puar. El 2007, Puar va publicar un influent llibre en què analitzava les formes en què alguns sectors del moviment LGBTQ+ als Estats Units havien col·laborat amb la retòrica nacionalista de la guerra contra el terrorisme. En resum, descrivia com molts gais i lesbianes havien acceptat la idea que l'islam era una religió especialment homòfoba i que les comunitats musulmanes eren enemigues dels drets LGBTQ+.

El llibre de Puar va ser molt important perquè va revelar, encara que de manera implícita, un dels punts febles de la política identitària: és a dir, que la lluita pels drets i les llibertats individuals desproveïda de qualsevol contingut de classe no podia evitar els paranys de la política de dretes. De fet, un desenvolupament important del capitalisme neoliberal ha estat la cooptació d'algunes subcultures gais com a cultures de consum i la creació de l'homonormativitat com a homosexualitat domesticada.

El meu concepte de feminacionalisme està clarament en deute amb l'homonacionalisme de Puar, però hi ha diferències importants entre aquests conceptes.

En primer lloc, analitzo la combinació del feminisme i el nacionalisme de dretes, en lloc de l'homonormativitat i el nacionalisme. Ho analitzo en termes de convergència en lloc de collusió (explicaré per què aquesta diferència és important).

En segon lloc, i potser el més important, ofereixo una perspectiva politicoeconòmica per intentar comprendre per què els nacionalistes de dretes instrumentalitzen algunes idees feministes, però també per què algunes feministes han acceptat la retòrica nacionalista.

En concret, el llibre aprofundeix la convergència de les polítiques antiislàmiques entre tres agendes polítiques molt diferents: els nacionalistes de dretes, algunes feministes i femòcrates i les polítiques neoliberals. Analitzo aquesta convergència en tres països que han mostrat importants similituds en la manera com s'ha produït: França, els Països Baixos i Itàlia.

Des del Partit per la Llibertat de Wilders als Països Baixos fins al Rassemblement National (antic Front Nacional) de Marine Le Pen a França i la Lega de Matteo Salvini a

Itàlia, un dels trops centrals mobilitzats per aquests nacionalistes de dreta és el profund perill que representen els homes musulmans i migrants per a les societats.

Crec que a hores d'ara tots estem familiaritzats amb la manera com aquests partits instrumentalitzen els casos d'assetjament sexual o de violència de gènere. Cada cop que es produeix un cas de violència sexual perpetrat per un immigrant, posen èmfasi en la nacionalitat de l'agressor per transmetre el missatge que tots els immigrants són violadors i una amenaça per a les dones. Per descomptat, el missatge s'amplifica als mitjans de comunicació que, no ho oblidem, estan controlats per grans empreses que, literalment, estan finançades o recolzades políticament per la dreta.

Però no només els nacionalistes de dretes es presenten com a defensors dels drets de les dones en el context de les campanyes contra la immigració i l'islam.

A l'altre extrem de l'espectre polític, algunes feministes conegudes i declarades també s'han sumat al cor antiislàmic. Al llarg de la dècada de 2010, feministes de renom de tot Europa han denunciat les comunitats musulmanes com a excepcionalment sexistes, contrastant-les amb els països occidentals com a espais de relacions de gènere superiors. De la mateixa manera, les organitzacions de dones, així com les altes funcionàries de les agències estatals d'igualtat de gènere –sovint anomenades femòcrates– han assenyalat les pràctiques religioses islàmiques com a especialment patriarcals, argumentant que no tenen cabuda a l'esfera pública occidental. En conseqüència, totes han recolzat propostes legals com la prohibició del vel, alhora que han retratat les dones musulmanes com a víctimes passives que necessiten ser rescatades i emancipades. Aquest heterogeni front feminista antiislàmic ha presentat constantment el sexisme i el patriarcat com a domini gairebé exclusiu de l'Altre musulmà.

Tot i això, la peculiar trobada entre les agendes antiislàmiques i la retòrica emancipadora dels drets de les dones no es limita als nacionalistes i feministes. Els polítics neoliberals que, a part d'això, han estat antinacionalistes, també han utilitzat cada cop més les representacions antiislàmiques en nom dels drets de les dones. N'és un bon exemple els programes d'integració cívica per a migrants, que són una fita del capitalisme neoliberal. Dissenyats per fomentar la inclusió de la població migrant en el teixit de les societats europees, aquests programes han condicionat la residència a llarg termini de les i els migrants a un compromís certificat d'aprendre l'idioma, la cultura i els valors del país de destinació. Han instat les persones migrants a reconèixer els drets de les dones com a valor central d'Europa i Occident, i a assimilar les pràctiques culturals occidentals, que s'han presentat com a més avançades des del punt de vista civilitzacional.

En aquest context general, les preguntes que plantejo al llibre són:

- Per què aquests diferents moviments invoquen el mateix trop i identifiquen els homes musulmans com una de les amenaces més perilloses per a les societats occidentals?
- Estem assistint a l'auge d'un nou tipus d'aliança política, o aquest consens aparent a tot l'espectre polític és merament casual i contingent?
- I, finalment, per què s'ofereix a les dones musulmanes emancipació i rescat en un context de creixent islamofòbia i sentiments antiimmigració, especialment pel que fa a l'ocupació i el benestar?
- Per respondre aquestes preguntes i emmarcar la lògica politicoeconòmica que sustenta aquesta inesperada convergència entre diferents agendes polítiques, he encunyat el terme feminacionalisme .

Abreviatura de nacionalisme feminista i femocràtic , el feminacionalisme es refereix tant a l'explotació de temes feministes per part de nacionalistes i neoliberals en campanyes antiislàmiques i antiimmigració com a la participació de certes feministes i femòcrates en l'estigmatització dels homes musulmans sota la bandera de la igualtat de gènere. Així, el feminacionalisme descriu, d'una banda, els intents dels partits de dretes i dels neoliberals d'Europa occidental de promoure polítiques racistes mitjançant la promoció de la igualtat de gènere i, de l'altra, recull la participació de diverses feministes i femòcrates conegudes, i molt visibles, en l'actual caracterització de l'islam com a religió i cultura essencialment misògines.

Al llibre suggereixo que el feminacionalisme s'ha d'entendre com una ideologia que sorgeix d'una convergència específica entre diferents projectes polítics i que és produïda per, i productiva de, una lògica específicament econòmica.

En poques paraules, parlo de convergència en lloc de collusió o instrumentalització perquè crec que la trobada entre aquestes tres formacions, algunes feministes, nacionalistes de dreta i neoliberals, ha estat principalment de conveniència al voltant d'alguns interessos específics. Algunes feministes han pensat que la seva lluita contra l'islam era una lluita que podia empoderar les dones; els neoliberals han pensat que la seva lluita contra l'islam podia enfortir el projecte d'integració econòmica de les persones migrants en separar els migrants bons dels dolents; i els nacionalistes de dretes van entendre que necessitaven donar suport a una versió superficial dels drets de les dones i un feminisme vague per atraure més dones a la seva política, però també per presentar-se com a moderns i dignes de confiança. Al final, crec que

els partits de dretes han estat els que més s'han beneficiat de la convergència, però en parlarem més endavant.

Ara vull dedicar més temps a...

El feminacionalisme com a economia política neoliberal

Per comprendre la lògica politicoeconòmica del feminacionalisme, hem de centrar-nos en la tercera pregunta que vaig plantejar anteriorment:

Per què a les dones musulmanes i migrants s'ofereix emancipació i rescat en un context de creixent islamofòbia i sentiments antiimmigració, especialment pel que fa a l'ocupació i a l'Estat del benestar

? En altres paraules, per què els nacionalistes de dreta, algunes feministes i els neoliberals apliquen un doble raser que presenta les dones migrants com a víctimes i els homes com una amenaça?

Per comprendre aquest doble raser, faré servir l'exemple dels programes d'integració cívica per a migrants. Des de la seva creació a mitjans de la dècada de 2000, aquests programes han estat extremadament importants en la institucionalització del feminacionalisme com a política estatal concreta, i no només com a retòrica dels mitjans de comunicació. Com vaig esmentar breument al principi, aquestes polítiques exigeixen a les persones migrants que aprenguin allò que es considera l'idioma i els principals principis culturals dels Estats europeus d'acollida perquè se'ls concedeixi la residència. Aquests programes a tot Europa també tenen un component digualtat de gènere. En altres paraules, se'ls diu que per integrar-se cal aprendre i respectar la igualtat de gènere, que es presenta com un pilar de les nacions d'Europa occidental.

Tot i així, hem d'assenyalar que els programes d'integració cívica no només tenen una dimensió cultural, sinó també un fort component econòmic. Amb la creació del Fons Europeu d'Integració el 2007, destinat a finançar iniciatives de diferents organitzacions de tota la UE que busquen facilitar la integració de les i els migrants, les polítiques d'integració cívica a tot Europa s'han dirigit especialment a les dones. De fet, un dels objectius del fons d'integració era proporcionar recursos materials als programes que ajuden les dones migrants a integrar-se econòmicament mitjançant la recerca de feina. A principis de la dècada del 2010, es van multiplicar les dades estadístiques, els estudis transnacionals i els documents polítics a nivell de la UE en què es destacava la menor taxa d'ocupació i activitat de les dones migrants en comparació amb la dels homes migrants no occidentals. De manera més o menys explícita, les taxes més baixes de participació d'aquestes dones en la població activa s'atribuïen als seus antecedents culturals endarrerits, que es consideraven

responsables de mantenir les dones migrants musulmanes i no occidentals en un estat de sotmetiment i dependència econòmica i, per tant, de no animar-les a incorporar-se a la població activa remunerada. Per tal de garantir els recursos proporcionats pels fons d'integració, des del 2007 s'han adoptat una sèrie de programes per promoure la participació de les dones migrants no occidentals i no pertanyents a la UE al mercat laboral nacional. Cal destacar que, als tres països on em vaig centrar, algunes organitzacions de dones i feministes van estar al capdavant de la presentació de propostes per fomentar la integració de les dones migrants a la població activa.

Curiosament, a tots els països que vaig estudiar, el Fons Europeu d'Integració va concedir diners a organitzacions que canalitzaven les dones migrants cap als sectors amb escassetat de mà d'obra: principalment els sectors de neteja i cura. Així, es va animar les dones migrants a integrar-se convertint-se en mainaderes, netejadores, cuidadores de gent gran i cuidadores de nens.

És important assenyalar que les organitzacions que aplicaven aquests programes eren, en la majoria dels casos, organitzacions de dones, de vegades integrades per dones migrants i no migrants.

Tot i el gran èmfasi que diverses feministes, organitzacions de dones i femòcrates han posat en la necessitat que aquestes dones s'emancipin entrant a l'esfera pública productiva, en realitat les dones migrants no occidentals han quedat confinades al treball domèstic i de cura a l'esfera privada.

Per tant, hi ha una contradicció quan les feministes i les femòcrates insten a l'emancipació de les dones migrants musulmanes i no occidentals, alhora que les canalitzen cap a la mateixa esfera de què el moviment feminista ha intentat històricament alliberar les dones.

Per descomptat, això no vol dir que totes aquestes organitzacions tinguin males intencions i actuïn de mala fe. Al contrari, algunes d'aquestes organitzacions de dones estan intentant ajudar les dones a trobar suport material en un context on se'ls ofereixen molt poques oportunitats d'ocupació. En particular, però, el problema és la hipocresia de les femòcrates que estan a càrrec d'importants departaments d'igualtat de gènere a nivell local i nacional. Ens han donat lliçons a totes sobre la necessitat d'emancipar i modernitzar les dones migrants, especialment les musulmanes, però l'única cosa que poden oferir concretament són treballs mal remunerats i de baix estatus que ajuden les dones de classe mitjana a promoure les seves carreres.

La dreta nacionalista no ha estat una simple espectadora en aquest tema. Ella també, quan ha estat al Govern, han contribuït a orientar aquestes dones cap al sector assistencial i domèstic, o el de la reproducció social. Per exemple, durant la crisi econòmica mundial del 2007-2011, el Govern de dretes italià va tancar les noves quotes d'immigració, fet que es va presentar com una resposta a la crisi econòmica que aparentment havia fet innecessari el recurs a treballadors migrants. Tot i això, es va fer una excepció amb les treballadores domèstiques i de cures. Per tant, el Govern va concedir una amnistia només a les migrants il·legals que treballaven com a cuidadores i treballadores domèstics, ja que es considerava que era l'únic sector on la demanda de mà d'obra no es podia satisfer amb l'oferta nacional. En aquesta ocasió, el llavors ministre de l'Interior de la Lliga va declarar:

No pot haver-hi regularització per als que van entrar il·legalment, per als que violen una dona o roben una vila, però sens dubte tindrem en compte totes aquelles situacions que tenen un fort impacte social, com en el cas de les cuidadores migrants.

Els partits d'extrema dreta contraris a la immigració, com la Lliga Nord, estaven disposats a fer els ulls grossos amb les migrants indocumentades quan es tractava de dones que treballaven en el sector de la cura i en el servei domèstic, fins i tot en temps de crisi econòmica.

Més recentment, al Regne Unit, el partit d'extrema dreta Reform UK, liderat per Nigel Farage, va afirmar que l'única excepció a la congelació de la immigració haurien de ser les dones migrants que treballen per al Servei Nacional de Salut i per a residències de gent gran. Aquest partit d'extrema dreta va lluitar fins i tot contra el Partit Laborista, que recentment va anunciar el tancament de la Care Work Vidsa per a dones migrants. Paradoxalment, ara és la dreta la que diu que les dones migrants poden treballar al Regne Unit (sempre que treballin com a serventes i cuidadores, per descomptat, i sense drets).

En definitiva, em sembla que aquesta paradoxa ens dóna una clau important per comprendre l'economia política del feminacionalisme. A diferència dels homes migrants no occidentals, que solen trobar feina en sectors econòmics com la construcció o la indústria manufacturera, en què la reubicació i el tancament de centres de producció es poden utilitzar fàcilment com a dispositius de gestió de crisi per reduir el nombre de treballadors, les dones migrants no occidentals s'utilitzen majoritàriament en l'economia domèstica i de cura.

Aquest és el sector al qual no s'apliquen les operacions clàssiques de gestió de crisi del capital: la reproducció social, senzillament, no es pot reubicar ni tancar en temps de crisi econòmica. El treball de cura ha de continuar fins i tot en períodes de recessió per garantir el funcionament diari de les nostres societats. De fet, en el context actual d'augment de les taxes d'ocupació de les dones de l'Europa occidental, cada vegada són més les dones migrants musulmanes i no occidentals les que s'ocupen de la cura de la infància, de les persones amb discapacitat i de les persones grans. Això passa precisament en un moment històric en què Europa occidental està privatitzant els serveis socials i de cura i s'enfronta a un envelliment de la població cada vegada més gran. En altres paraules, no és casualitat que els programes d'integració cívica animin les dones migrants musulmanes i no occidentals a buscar feina al sector de les cures i de la llar (o de la reproducció social). De fet, es tracta d'un sector la demanda del qual està en augment, especialment en una situació en què la població envellaix ràpidament, i en què les dones europees no volen treballar com a cuidadores.

L'èmfasi en les dones migrants no occidentals en general com a persones a les quals cal ajudar en el procés d'integració i emancipació, fins i tot mitjançant ofertes d'ocupació, és possible perquè, a diferència dels treballadors migrants homes, actualment ocupen un paper estratègic en el sector de la reproducció social, de la cura de la infància, de la gent gran i de la neteja. En lloc de lladres de llocs de treball, les dones migrants musulmanes i no occidentals es presenten com aquelles que permeten als homes i, en particular, a les dones d'Europa occidental treballar a l'esfera pública, proporcionant aquestes cures que la reestructuració neoliberal ha mercantilitzat.

En conclusió, la doble rasura que s'aplica a les dones migrants musulmanes i no occidentals a l'imaginari públic com a persones que necessiten una atenció especial, i fins i tot un rescat, funciona com una eina ideològica estretament relacionada amb el seu paper clau (present o futur) en la reproducció de les condicions materials de la reproducció social. El feminacionalisme s'ha d'entendre com a part integrant de la reorganització específicament neoliberal de les polítiques de benestar, de treball i d'immigració de l'Estat que s'ha produït en el context de la crisi financera mundial i, de manera més general, de la crisi de reproducció social a l'Europa occidental. La possibilitat que els nacionalistes i els neoliberals puguin explotar els ideals emancipadors de la igualtat de gènere, així com la convergència de les feministes/femòcrates amb polítiques antemancipatrius i xenòfobes, sorgeix en gran part de la reconfiguració específicament neoliberal de l'economia d'Europa occidental en els darrers trenta anys.

Com ha evolucionat el feminacionalisme des del 2017?

Per abordar aquesta qüestió, permeteu-me començar dient que mai no havia rebut tantes sollicituds d'entrevistes de tot Europa com en els últims dotze mesos. Això em diu una cosa molt senzilla: el feminacionalisme és clarament en auge.

El tòpic dels homes musulmans i immigrants que amenacen sexualment les dones va ser clau en l'auge de l'AfD a Alemanya des del 2016, així com en l'auge de Giorgia Meloni a Itàlia. A França, Bardella i Le Pen van dedicar moments clau de la seva campanya presidencial a abordar la seguretat de les dones, suposadament amenaçada pels àrabs i els migrants. El mateix està passant ara al Regne Unit, que fins fa poc s'havia mostrat menys receptiu a la retòrica femonacionalista. També aquí Nigel Farage i Reform UK han invertit massivament en la política de la por, el ressentiment i la recerca de bocs expiatoris, segons la qual els migrants són els culpables de tot, inclosa la violència sexual i la misogínia. El genocidi del poble palestí, especialment després del 7 d'octubre, es va justificar en nom dels drets de les dones quan els suposats casos de violència sexual contra dones israelianes per part de Hamàs –que mai no es van confirmar– van ser utilitzats com a arma per Israel en allò que podria anomenar-se una forma de femo-sionisme.

Però juntament amb la multiplicació de dones líders en els partits de dreta, la racialització del sexisme i l'estigmatització dels homes migrants, musulmans i àrabs, en nom dels drets de les dones, crec que també hem de parar esment a altres formes en què s'està consolidant el feminacionalisme o la justificació de la política de l'odi i les pors en nom. Permeteu-me centrar-me en tres novetats :

En primer lloc, l'apogeu de la política antitrans s'ha dut a terme en nom dels drets de les dones en formes que reproduïxen clarament el repertori femonacionalista.

Permeteu-me explicar-los. Des de finals de la dècada del 2010, l'extrema dreta ha estat atacant les persones trans i els drets de gènere de forma sense precedents. En aquest sentit, el Regne Unit ha estat el centre de l'atenció internacional, en particular a causa del vigor dels debats sobre l'autoidentificació de gènere a les escoles, a l'esport i als espais públics. Juntament amb la creixent hostilitat en el corrent polític dominant, "els grups i activistes d'extrema dreta han intensificat les seves accions contra els drets trans, amb un rebuig particular a la diversificació de l'educació sexual i relacional sota el pretext de protegir els joves" (Hope not Hate 2024, p. 9).

El que veiem cada cop més al panorama de l'extrema dreta és que, si bé els debats sobre el gènere poden ser força fluids, sovint instrumentals i ambivalents, depenent del grup específic, de l'objectiu polític que el grup intenta assolir i del context en què

es discuteixen les qüestions de gènere, no hi ha ambivalència quan es tracta de les persones transgènere. En resum, hi ha una certa tolerància, especialment en alguns grups, envers els drets de les persones LGB (sempre que els gais i les lesbianes siguin dones i homes cis) i sempre que l'oposició a l'islam sigui clara, però no hi ha absolutament cap tolerància envers les persones transgènere i, en especial, envers les dones transgènere.

De fet, el principal objectiu de les campanyes nacionalistes de dreta són ara les dones transgènere, a les quals es presenta com a homes perillosos que es disfressen de dones per assetjar-les als banys públics o per robar-los les medalles a les competicions esportives. Un cop més, l'extrema dreta instrumentalitza els drets de les dones i les qüestions relacionades amb la seguretat per intensificar la política d'odi i por.

En segon lloc, hi ha un auge de col·lectius de dones joves que es declaren feministes i fan campanya per la seguretat de les dones davant dels migrants. A França, des de la campanya presidencial del 2021, el candidat nacionalista d'extrema dreta Éric Zemmour va estar clarament darrere de la creació de Nemesis, un grup de dones que fan campanya per la seguretat de les dones al·legant que la principal amenaça sexual són els homes estrangers. Des d'abril d'aquest any, també al Regne Unit tenim una versió de Nemesis anomenada Women's Safety Initiatives, que també fa campanya contra els migrants. El grup compta amb el suport clar, i possiblement amb el finançament, de Reform UK, de Farage.

Aquests grups s'estan apropiant del feminisme per difondre encara més la idea que els homes migrants (musulmans i no musulmans de la mateixa manera) són el principal problema per a les dones.

En definitiva, els drets de les dones i les qüestions de gènere han esdevingut clarament part del repertori de la dreta d'una manera molt ambivalent, instrumental i hipòcrita.

Tant se val que aquests partits siguin incoherents i contradictoris, que difonguin mentides i notícies falses. Han après molt bé que és molt més fàcil sembrar el pànic i la por a través de mentides que restablir la veritat i la raó. Quan les notícies falses surten al món, adquireixen vida pròpia, cosa que beneficia l'auge de la dreta nacionalista.

Això no vol dir, però, que no hàgim d'assenyalar les seves contradiccions, mentides i mala fe. Al contrari, això és exactament el que hem de fer en tots els contextos i de

totes les maneres possibles.

1) Als qui afirmen que les comunitats musulmanes i, en general, les cultures no europees oprimeixen les dones, hem de recordar-los o explicar-los que:

- L'islam és una generalització, igual que el cristianisme. No hi ha un islam homogeni, sinó que hi ha moltes posicions diferents, fins i tot sobre les dones, en molts contextos diferents.
- Fins i tot en aquelles situacions en què les dones musulmanes o migrants són víctimes de violència de gènere per part dels seus marits, germans o pares, la islamofòbia no ajuda aquestes dones. Per contra, les aïlla encara més i els impedeix sortir a la llum per denunciar els seus opressors.
- La identificació de l'islam i, en general, de les cultures no occidentals com a especialment patriarcals, desvia l'atenció de la misogínia i el patriarcat que hi ha a les nostres cultures i contextos. Val la pena recordar sempre que les estadístiques parlen molt clar. La majoria dels casos de femicidis i violència contra les dones són perpetrats per marits, nuvis i homes que han estat a prop de les víctimes.

2) Part de la raó per la qual l'extrema dreta representa la teoria de gènere, els drets de les persones transgènere o l'educació sexual a les escoles com una amenaça (una amenaça per a les dones, una amenaça per a les i els nens i les comunitats) és també perquè aquestes qüestions s'han presentat sovint com una cosa dissociada i allunyada de la vida quotidiana i de les preocupacions de la gent. En altres paraules, l'extrema dreta ha aconseguit dividir el gènere en dos bàndols i està intentant ser hegemònica en tots dos. D'una banda, el gènere es presenta principalment com a dret de les dones i la seguretat de les dones. Aquesta és la idea de gènere que l'extrema dreta diu donar suport, encara que mitjançant una representació distorsionada de la seguretat de les dones com una cosa que depèn fonamentalment de la criminalització dels migrants.

D'altra banda, el gènere es presenta com la conspiració dels marxistes culturals, els intel·lectuals gais a l'estil de Butler o les feministes enfadades, que volen convertir els nens, arruïnar la seva innocència o castrar els joves (tant simbòlicament com pràcticament). Clarament, aquesta és la idea del gènere a què s'oposa l'extrema dreta i que presenta com a competència de la política d'esquerra, molt allunyada dels problemes reals de la gent.

Una vegada més, a més d'assenyalar les seves contradiccions i mentides, crec que és fonamental explicar que les qüestions de gènere no estan en absolut dissociades de

les preocupacions quotidianes. La possibilitat que tothom visqui plenament la seva vida i s'expressi lliurement no és un extra opcional ni un luxe, sinó precisament allò que tothom aspira a aconseguir al final del dia.

Per fer tot això, és a dir, per poder reconnectar les qüestions quotidianes de la classe treballadora amb les qüestions de gènere, necessitem escoltar la gent, educar-nos, actualitzar les nostres eines conceptuals, experimentar amb noves pràctiques i noves formes de connectar, contribuir en tot allò que puguem i en tots els contextos en què ens trobem, cosa que significa també superar la distinció entre la intervenció.

Per concloure, les tasques que ens esperen són enormes, requereixen recursos immensos i l'optimisme de la voluntat. No tenim els primers i, de vegades, estem perdent els segons, ja que la conjuntura actual és tan ombrívola i està tan dominada per la política de la crueltat i la por que és difícil ser optimista i tenir esperança. Però simplement no tenim cap altra opció.

Així que permeteu-me concloure aquesta vegada amb les paraules d'Ernst Bloch sobre la necessitat d'aprendre a tenir esperança. L'esperança no és una cosa que tinguem necessàriament, és una cosa que aprenem. Ell escriu:

Es tracta d'aprendre l'esperança. La seva tasca no cella, està enamorada al triomf, no al fracàs. L'esperança, situada sobre la por, no és passiva com aquesta, ni, encara menys, està tancada en un anorreament. L'afecte de l'esperança surt de si, dóna amplitud als homes en comptes d'angoixar-los, mai no pot saber prou del que els dóna intenció cap a l'interior i del que es pot aliar amb ells cap a l'exterior. El treball d'aquest afecte exigeix homes que s'entreguin activament al procés de l'esdevenir al qual pertanyen ells mateixos (Bloch, Ernst, Principi esperança , tom 1, p.2).

Sara R. Farris és sociòloga i professora de la Goldsmiths, Universitat de Londres.

* Comunicació de l'autora a la XV edició de la Universitat d'Estiu d'Anticapitalistes, agost 2025.

Traducció: **vent sud**